

خانواده

▶ خانواده یکی از مهم‌ترین عناصر تحقق برنامه درسی ملی و از مهم‌ترین عوامل سهیم و اثربخش تربیت و یادگیری است. چنان‌که به استناد آیه «قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ» (تحریم ۶۷) مسئولیت تربیتی والدین در تربیت فرزندان از واجبات دینی بر شمرده شده است و والدین در بارگاه الهی نسبت به عملکرد تربیتی خود باید پاسخگو باشند.

از این رو تداوم نقش آفرینی تربیتی خانواده در مرحله پس از ورود فرزندان به نظام تربیت رسمی عمومی ضروری است و باید با کسب شایستگی‌های لازم، در امر تربیت فرزندان خود مشارکت فعال داشته باشند، هم‌چنین باید دانش و مهارت لازم نسبت به اهداف، برنامه‌ها، اصول و روش‌های حاکم در مدرسه، توانائی تعامل اثربخش و تعالی جویانه با نظام تربیت رسمی و عمومی را کسب نمایند. هم‌چنین خانواده می‌تواند در هویت‌پذیری فرزندان موثر باشد و حس احترام به زبان مادری و پاسداشت زبان و ادبیات فارسی را در فرزندان ایجاد نماید.

الف) در طراحی و تدوین برنامه درسی حوزه زبان و ادبیات فارسی

ابعاد برنامه درسی	مؤلفه	شاخص‌ها یا مصادیق کلی نقش والدین
طراحی و تدوین	نیازسنجی	<ul style="list-style-type: none"> - مشارکت اولیا در نیازسنجی و شناسایی علائق دانش‌آموزان و روزآمدسازی آن برای طراحی و تدوین برنامه درسی زبان و ادبیات فارسی. - مشارکت اولیا در علائق و نیازهای دانش‌آموزان و جامعه و روزآمدسازی آن برای تولید بسته‌های تربیت و یادگیری زبان و ادبیات فارسی. - مشارکت در تعیین نیازهای بومی و منطقه‌ای برای اجرای برنامه ویژه مدرسه (بوم) ... - مشارکت اولیا در نیازسنجی از طریق اختصاص بخشی از سایت گروه پژوهش و برنامه‌ریزی و تولید بسته یادگیری زبان و ادبیات فارسی با تشکیل گروه‌های کانونی در مناطق مختلف
	تدوین برنامه درسی	<ul style="list-style-type: none"> - مشارکت در طراحی و تدوین برنامه درسی زبان و ادبیات فارسی، از طریق عضویت در شورای برنامه‌ریزی درسی گروه پژوهش، برنامه‌ریزی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری زبان و ادبیات فارسی
طراحی محیط یادگیری	بسته‌های تربیت و یادگیری	<ul style="list-style-type: none"> - عضویت در شورای طراحی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری گروه پژوهش، برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری زبان و ادبیات فارسی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
	طراحی محیط یادگیری	<ul style="list-style-type: none"> - مشارکت در طراحی محیط یادگیری در مدرسه و منزل - مشارکت در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مدرسه با تشکیل کارگروه‌های تخصصی

ابعاد برنامه درسی	مؤلفه	شاخص‌ها یا مصادیق کلی نقش والدین
	<p>مشارکت</p>	
	<p>نظارت</p>	<p>اجرای برنامه درسی</p>
	<p>حمایت و تسهیل</p>	
	<p>تعامل</p>	

– کمک به فرزندان در مسیر انجام تکالیف

– کمک به معلمان در معرفی بسته‌های تربیت و یادگیری متناسب با استعداد، ظرفیت و ویژگی‌های دانش‌آموزان

– مشارکت در برنامه‌ریزی اوقات تربیت و یادگیری و اوقات فراغت

– مشارکت اولیا در برگزاری جلسات ادبی و همکاری در اجرای برنامه‌های ادبی

– فراهم آوردن فرصت فعالیت‌های داوطلبانه اولیا در مدرسه

– استفاده از ظرفیت اولیای آشنا به حوزه زبان و ادبیات به منظور علاقه‌مند کردن دانش‌آموزان به شعر و داستان و خوانش متون داستانی و اشعار فارسی

نظارت و مراقبت از فرزندان در محیط واقعی و مجازی تربیت و یادگیری

نظارت بر انجام تکالیف و رفتار فرزندان

– نظارت بر اجرای درست برنامه درسی توسط مدرسه و معلمان

– حمایت عاطفی و مشاوره‌ای از فرزندان

– ایجاد محیط امن و آرام و مطمئن برای تربیت و یادگیری

– فراهم کردن امکانات لازم برای تربیت و یادگیری فرزندان

– همراهی در خوانش و درک متون و تقویت نگارش در حوزه زبان و ادبیات فارسی

– فراهم نمودن شرایط حضور فرزندان در محیط‌های فرهنگی و ادبی

– ارتباط اثربخش با معلمان در زمینه برنامه‌ریزی برای اوقات تربیت و یادگیری و اوقات فراغت فرزندان از طریق کتابخوانی و شرکت در فعالیت‌های ادبی در محیط‌های فرهنگی و اجتماعی

– ارتباط اثربخش با مدرسه در زمینه فعالیت‌های کمک آموزشی و تسهیل‌گر تربیت و یادگیری

ج) در ارزشیابی برنامه درسی و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

مصادیق کلی نقش والدین	مؤلفه‌های نقش‌ها	
مشارکت در ارزشیابی برنامه درسی و میزان اثربخشی آن مشارکت در ارزشیابی کتاب‌های درسی و بسته‌های تربیت و یادگیری و میزان اثربخشی آنها	ارزشیابی و اثربخشی برنامه درسی	
همکاری و تعامل با معلمان و دادن اطلاعات اولیه در مورد فرزندان برای شکل‌گیری قضاوت درست برای شروع تربیت و یادگیری	ارزشیابی تشخیصی	ارزشیابی پیشرفت تحصیلی
اطمینان از پیشرفت تحصیلی و تربیت و یادگیری از طریق مشارکت در ارزشیابی تکوینی (مرحله‌ای) و گرفتن بازخورد از معلمان و نیز دادن بازخورد از وضعیت دانش آموز در منزل	ارزشیابی تکوینی	
فراهم کردن محیط آرام و اثربخش برای مطالعه در ایام امتحانات کمک به رفع نواقص و اشکالات احتمالی با همکاری و تعامل با مدرسه ایجاد انگیزه معنوی به فرزندان برای تلاش بیشتر، با هماهنگی مدرسه برعهده گرفتن بخشی از امتیازهای پیشرفت تحصیلی فرزندان با هماهنگی مدرسه	ارزشیابی تراکمی	

د) ایفای نقش یادگیری والدین

والدین برای اینکه بتوانند نقش‌های خود را در زمینه مشارکت در طراحی و تدوین برنامه درسی، اجرا و ارزشیابی آن به نحو مطلوب ایفا نمایند، لازم است به این کار باور داشته باشند و دانش و مهارت کافی در این زمینه را کسب نمایند. مواردی از آنچه که والدین به عنوان یادگیرنده باید به آن پردازند عبارتند از:

شاخص‌ها یا مصادیق کلی	مؤلفه‌های نقش‌ها
آشنایی با جایگاه و نقش خانواده و والدین در تعلیم و تربیت با تأکید بر اسناد تحولی آشنایی با اصول اولیه و سیاست‌گذاری‌ها در زمینه طراحی و تدوین برنامه درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری	یادگیری ایفای نقش در طراحی و سیاست‌گذاری
یادگیری نظارت صحیح بر تربیت و یادگیری آشنایی با مبانی، اهداف و روش‌های موثر بر اجرای برنامه درسی تغییر نگرش نسبت به الگو برداری از جوامع غربی و اصلاح و بهبود سبک زندگی متناسب با اهداف تعلیم و تربیت. آشنایی با برنامه‌ریزی برای امور آموزشی فرزندان در منزل	یادگیری ایفای نقش در اجرای برنامه درسی
یادگیری اصول و کلیات ارزشیابی برنامه درسی یادگیری اصول، انواع و روش‌های ارزشیابی تحصیلی	یادگیری ایفای نقش در ارزشیابی برنامه درسی و پیشرفت تحصیلی